

היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, מ"ב תשרי תשע"ד
16 ספטמבר 2013

מספרנו: 2013-0004-7608
(בתשובה נא לציין מספרנו)

משרד המשפטים
לשכת המנכ"ל
01-10-2013
דואר נכנס
9064

אל: גבי ציפי לבני, שרת המשפטים

שלום רב,

הנדון: נציבות ביקורת על מערך התביעה וייצוג המדינה בערכאות

בהמשך למכתבי מתאריך 28/8/13 ולפגישתנו בתאריך 11/9/13, מצורף מסמך העקרונות בנושא "הקמת נציבות ביקורת המדינה על מערך התביעה וייצוג המדינה בערכאות", לאחר שהוקן בהתאם להערותיך.

בברכה,

יחודה וינשטיין

מסמך עקרונות

1. תוקם יחידת ביקורת ייעודית במשרד המשפטים (להלן: "הנציבות"), אשר תפעל לבדיקה מערכתית, יזומה ושיטתית של התנהלות המערך הכולל של התביעה וייצוג המדינה בערכאות, הפועלים כבאי כוח היועץ המשפטי לממשלה (להלן: "הגופים המבוקרים").
2. פעילותה של הנציבות תתבסס על העקרונות הבאים:
 - א. עצמאות התביעה כגוף ויכולתו המעשית של כל פרקליט או תובע להפעיל שיקול דעתו המקצועי, באופן עצמאי וללא מורא.
 - ב. היוזק אמון הציבור בגופים המבוקרים ובמערכת אכיפת החוק בכללותה.
 - ג. שיפור פעולתם של הגופים המבוקרים וייעול מעגלי הביקורת ובירור התלונות.
3. סמכויות הנציבות:

א. הנציבות תפעל לבדיקה מערכתית של התנהלות הגופים המבוקרים. בכלל זאת, תעסוק הנציבות בהיבטים של ניהול תקין, אחידות ביישום נחלים ומדיניות, שקיפות ותהליכי עבודה, אתיקה מקצועית ויעילות, וכל זאת מבלי להתערב בעצמאות שיקול הדעת של הגופים המבוקרים בניהול ההליכים המשפטיים.

ב. הנציבות תברר תלונות פרטניות לגבי הגופים המבוקרים, במקרים הבאים:

1. מקום בו אגב הביקורת המערכתית נתגלה אירוע אשר לדעת העומד בראש הנציבות (להלן: "הנציב") יש מקום למצות את הבירור.

2. כאשר שר המשפטים או היועץ המשפטי לממשלה יבקשו לברר אירועים ספציפיים.

3. כאשר הוגשה תלונה לנציבות על ידי כל אדם הרואה עצמו נפגע בשל התנהגותו של פרקליט או תובע והנציב ראה שיש מקום לבררה.

ג. על מנת שלא לפגוע בהליך משפטי מתנהל ולמנוע ניצול לרעה של הנציבות, תלונה תתברר, ככלל, רק לאחר סיום ההליך המשפטי. עם זאת, במקרים מיוחדים, כגון תלונות בגין התמשכות ההליכים, ניתן יהיה, באישור היועץ המשפטי לממשלה, לברר תלונה גם תוך כדי ההליך המשפטי.

- ד. על מנת לא לפגוע בעצמאות התביעה, לא יבדוק הנציב תלויות הנגזרות להפעלת שיקול הדעת המשפטי. כן, לא יבדוק הנציב את החלטות היועץ המשפטי לממשלה כראש התביעה הכללית. במקרה שבו תוערר שאלה האם חתונה אכן עוסקת בעניין שבשיקול הדעת המשפטי, יכריע בעניין היועץ המשפטי לממשלה.
- ה. ככלל, לא יבדוק הנציב תלויות בעניין שניתן להגיש עליו ערעור או ערר על פי דין, או שמתנחלת לגבי הקירת משטרה, או התנון לביקורת שיפוטית על-פי דין.
- ו. זוחות הנציב על הנושאים שבדק, יובאו, באופן נושאי או שנת, בפני היועץ המשפטי לממשלה, שיעבירם לשר המשפטים, אלא אם מצא שקיימת מניעה למשות כן בנושאים ספציפיים.
- ז. הנציב יצביע על הליקוי והוא רשאי להמליץ על הדרך הנכונה לתקנו, זאת במסגרת מנגנוני החקירה והמשמעת הקיימים על פי דין.
- ח. תכנית הביקורת השנתית של הנציבות תיקבע על ידי הנציב, אשר במהלך השנה יוכל להוסיף לה מטלות עליהן יחליט במקרים המתאימים. שר המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה יהיו רשאים לבקש מהנציב לבצע מטלות ביקורת נוספות.
4. עם היווסדה תוכל הנציבות לפעול כלפי כלל הגופים המבוקרים למעט התביעה המשטרתית. לאחר בהירת הנציב ותחילת פעילות הנציבות, תתואם יחד עם השר לביטחון הפנים ומפכ"ל המשטרה ההלח הביקורת גם על התביעה המשטרתית, כך שלאחר ששה הודשים מיום היווסדה של הנציבות לכל המוקדם, ולכל המאוחר לאחר כשנה, תחול הביקורת על כלל הגופים המבוקרים.
5. הנציב תעובדי הנציבות:
- א. הנציב יתמנה על ידי מממשלה, לפי הצעת שר המשפטים, לאחר קיום הליך ועדת איתור לפי החלטות הממשלה מסי' 5097 מיום 9.9.12 (להלן: "ועדת האיתור").
- ב. למשרת הנציב יתמנה משפטן הכשיר לכהן כשופט בית המשפט העליון (כמשמעה בסעיף 2 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984). נסיונו של אדם, והיקרה המקצועית שלו, בקיאותו בעבודת הגופים המבוקרים, יובאו בחשבון לענין מינויו.
6. העומד בראש הנציבות יקבע את נהלי העבודה ליישום העקרונות שנקבעו לעיל, באישור שר המשפטים והיועץ המשפטי לממשלה. הנהלים יעודכנו בהתאם ללקחים ולמסקנות שיופקו לקראת החלת הביקורת גם על התביעה המשטרתית כאמור בסעיף 4 לעיל, יעודכן הנוהל בהתאם, תוך תאום עם השר לבטי"פ ומפכ"ל המשטרה.

7. בחלוף שלשה מיום היווסדה של הנציבות תיערך בחינה של פעילותה בהתאם לנתונים האמור, על ידי שר המשפטים וחיוץ המשפטי לממשלה, תוך התאמת עם הנציב, אשר יחיו מוסמכים לעשות את השינויים הנדרשים, ככל שיהיה בכך צורך.

יהודה וינשטיין
חיוץ המשפטי לממשלה

זיפי לבני
שרת המשפטים

ירושלים, י"ב תשרי תשע"ד

16/9/13